

Szkoły Matematyki Poglądowej zapraszają

Szkoły Matematyki Poglądowej są to odbywające się dwa razy do roku konferencje poświęcone (jak sama nazwa wskazuje) prezentowaniu matematyki w sposób szczególnie, poglądowy właśnie. Ich organizatorem jest Ośrodek Kultury Matematycznej przy Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach. Chcąc przybliżyć Czytelnikom *Delty* te imprezy, trzeba najpierw w paru słowach wyjaśnić, czym jest owa *matematyka poglądowa*. I tu pojawia się kłopot: autor tego tekstu wątpi w możliwość znalezienia trzech matematyków, którzy byliby w stanie zgodnie ustalić definicję matematyki poglądowej. Dlatego poniższa propozycja nie musi być jedyną i tą najwłaściwszą definicją.

Matematyka poglądowa to matematyka prezentowana bez nadmiaru formalizmów, matematyka przedstawiana obrazowo, poprzez odwoływanie się do intuicji, wyobraźni i zdrowego rozsądku odbiorców. Jeżeli trzeba, to z pominięciem ścisłych definicji i technicznych szczegółów. Dopuszczalne jest nawet (choć szalenie kontrowersyjne) poświęcenie precyzji dla lepszego przedstawienia idei. Idealny poglądowy wykład, nawet traktujący o matematyce współczesnej, powinien być wygłoszony w sposób umożliwiający jego zrozumienie przez zainteresowanego matematyką ucznia starszych klas liceum. Wykład mniej doskonały powinien być dostępny dla odbiorcy o wiedzy odpowiadającej wiedzy studenta po pierwszym roku matematyki lub kierunków pokrewnych (fizyka, informatyka). Jeżeli dodatkowo prezentowane treści będą interesujące dla zawodowych matematyków, to fantastycznie. Wymagania te, choć trudne do spełnienia, są możliwe do zrealizowania, co potwierdzają przykłady licznych wykładów, które dotychczas wygłoszono na Szkołach Matematyki Poglądowej – ich listę, jak też wiele innych szczegółów dotyczących Szkół, można znaleźć na stronie

<http://www.msn.uph.edu.pl/smp/>.

Dlatego też możemy podać definicję matematyki poglądowej w duchu definicji matematyki zaproponowanej przez (chyba) Thurstona (matematyka jest przedmiotem badań matematyków): matematyka poglądowa jest to matematyka prezentowana w taki sposób, jak robią to wykładowcy na Szkołach Matematyki Poglądowej.

Celem Szkół Matematyki Poglądowej jest zatem prezentowanie matematyki żywej, pozbawionej nadmiaru formalizmów, w sposób przystępny dla możliwie szerokiego grona odbiorców. Szkoły są otwarte dla wszystkich, którzy są w jakiś sposób z matematyką związani, uczą jej, uprawiają ją, piszą o niej, pasjonują się nią. Szczególnie mile widziani są młodzi matematycy rozpoczynający studia doktoranckie lub pracę w szkołach wyższych oraz studenci myślący o pracy naukowo-dydaktycznej.

O historii Szkół Matematyki Poglądowej będzie można przeczytać w *Delcie* 1/2013 – tutaj parę słów poświęcimy teraźniejszości i przyszłości tych imprez. W ciągu swej prawie dwudziestopięcioletniej historii Szkoły zdążyły dorobić się paru elementów traktowanych przez stałych uczestników Szkół jako tradycyjne. Ustalił się też pewien kanon dotyczący harmonogramu (programu) samej konferencji. Szkoły odbywają się dwa razy do roku w okolicach ostatniego weekendu (od piątku rano do wtorku w południe) miesiąca na „s”, czyli stycznia lub sierpnia. Tradycyjnie pierwszy odczyt wygłasza zdobywca Medalu Filca – tak nazywamy symboliczną nagrodę za najlepszy wykład na poprzedniej Szkole. Na program Szkoły składają się 24 wykłady trwające zwykle po 45 minut i dwa dłuższe wykłady wieczorne, zaczynające się po kolacji i trwające do nieskończoności (potencjalnej), czyli tak długo, jak wytrzyma prelegent i słuchacze. Każda Szkoła ma swój temat przewodni, z którym związane są (albo przynajmniej powinny być) poszczególne odczyty (warto prześledzić na stronie internetowej listę haseł Szkół, które się już odbyły).

Jubileuszowa, pięćdziesiąta Szkoła, na którą zapraszamy, ma hasło *(Nie)zależność* – oto kilka informacji o niej.

L Szkoła Matematyki Poglądowej odbędzie się w dniach od 25 do 29 stycznia 2013 roku w okolicach Warszawy. Wszystkich zainteresowanych uczestnictwem prosimy o kontakt z Ośrodkiem Kultury Matematycznej przy Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach (okm@uph.edu.pl).

Matematyka, mówiąc bardzo ogólnie, jest nauką o strukturach, których używamy do ścisłego opisu naszej rzeczywistości. Obiektem badań matematycznych są zarówno same struktury, jak i związki oraz zależności między nimi. Jeżeli przyjmujemy taki punkt widzenia na matematykę, to nie będzie nas dziwić, że pojęcie (nie)zależności pojawia się tak naturalnie w wielu matematycznych kontekstach. O (nie)zależności mówi się w logice matematycznej. (Nie)zależne mogą być tak fundamentalne pojęcia, jak aksjomaty. W podstawach teorii mnogości bada się niezależność aksjomatu wyboru od pozostałych aksjomatów Zermelo–Fraenkela. Mamy niezależność w geometrii, gdzie problem udowodnienia piątego postulatatu Euklidesa długo spędzał sen z powiek badaczom. Pojęcie niezależności znajdziemy, oczywiście, w algebrze (grupy wolne, niezależność w teorii ciał) oraz w algebrze liniowej (liniowa niezależność). (Nie)zależność pojawia się także w teorii prawdopodobieństwa i statystyce... Jednym słowem, niezależność jest pojęciem ważnym i naturalnym w wielu różnych działach matematyki.

Dominik KWIETNIAK, UJ

